

Semnal de alarmă: Numărul cazurilor de bullying din școli a crescut cu aproape o treime

În România, fenomenul de bullying are proporții nemaîntâlnite: 1 elev din 2 este victima actelor de amenințare, de umilire sau de violență fizică, iar 4 copii din 5 asistă la situații de bullying

București, 30 ianuarie 2023: Conform datelor oficiale, în sistemul de educație a fost înregistrată o creștere cu aproape o treime a situațiilor de bullying sesizate, în anul școlar 2021-2022, prin comparație cu anul școlar anterior (10.971 de situații de bullying constatate, față de 7.715). În realitate însă, fenomenul este mult mai grav: analiza recentă a Organizației Salvați Copiii (finalul anului 2022) arată că bullying-ul în școală ori în clasă și perpetuarea lui în mediul online afectează emoțional, an de an, sute de mii de elevi care devin victime ale situațiilor de violență fizică și de amenințare sau ale mesajelor umilitoare transmise online (49%), asistă în calitate de martori (82%) sau recunosc că au comis ei înșiși astfel de fapte (27%). Considerând că grupurile de acțiune anti-bullying reprezintă cea mai bună cale de limitare a fenomenului de violență dintre elevi în spațiile școlare, Organizația Salvați Copiii solicită Ministerului Educației o evaluare a stadiului implementării Normelor metodologice privind constituirea acestor grupuri și elaborarea unei strategii naționale de respectare întocmai a dispozițiilor legale.

Semnalul de alarmă al Organizației Salvați Copiii, transmis astăzi cu ocazia **Zilei Internaționale pentru Nonviolență în Școală**, vine ca urmare a relatărilor din ce în ce mai numeroase din presă cu privire la acte inacceptabile de violență produse între elevi în România. Una dintre acestea se referă la incidentul petrecut într-un liceu din localitatea Mioveni, în care elevii s-au agresat fizic cu pumnii și picioarele și folosind bucăți de lemn smulse de pe holurile unității de învățământ. În prezent, adolescenții se află în atenția consilierului școlar, iar grupul de acțiune anti-bullying al acestei școli a devenit funcțional imediat după acest eveniment, inițiind un proces de informare și mobilizare a elevilor, cadrelor didactice și părinților pentru a identifica și preveni conflictele ce pot genera astfel de fapte de violență și punerea în pericol a siguranței elevilor și climatului școlar.

Faptele de bullying se petrec pe fondul lipsei de interes din partea sistemului de educație de a elabora o strategie și un plan de acțiune de prevenire și combatere a bullying-ului și cyberbullying-ului, pornind de la reglementările legale în vigoare privind acest fenomen aflat într-o progresie îngrijorătoare. În 27 mai 2020, prin ordin de ministru, **propunerile Salvați Copiii România privind prevenirea și reducerea fenomenului de bullying în școli au fost incluse în Normele metodologice de aplicare a Legii împotriva violenței psihologice bullying (Ordin nr. 4.343/2020)**.¹ Acestea au preluat mecanismul de intervenție conceput integral de Salvați Copiii și testat în zeci de unități școlare. Obiectivul esențial al acelor dispoziții legale este de a crea un climat sigur și pozitiv în fiecare unitate de învățământ preuniversitar, astfel încât dreptul la educație al elevilor să fie respectat prin asigurarea unei stări de bine tuturor elevilor.

Astfel, în fiecare școală/liceu trebuie înființat un grup de acțiune anti-bullying din care vor face parte directorul unității de învățământ, profesorul consilier școlar, trei cadre didactice formate în problematica violenței, inclusiv a violenței psihologice-bullying, doi sau mai mulți reprezentanți ai elevilor și reprezentanți ai părinților. Rolul acestui grup este de a preveni, de a identifica și soluționa situații de bullying între elevi, prin acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice. **În școlile în care există grup de acțiune anti-bullying și este funcțional, se observă o îmbunătățire a climatului educațional, care se traduce într-o mai**

bună colaborare a cadrelor didactice cu părinții, astfel elevii primesc același mesaj la școală și acasă. Se simt sprijiniți pentru a deveni mai toleranți și se îndreaptă cu mai mare încredere către adulți atunci când întâmpină situații dificile.

"Ignorarea de către consiliile de administrație ale școlilor a legii care oferă școlilor o soluție pentru a preveni bullying-ul înseamnă, de fapt, să accepți că siguranța fizică și emoțională a elevilor care depind de tine le va fi amenințată. Întreg procesul educațional, relațiile dintre elevi și cadrele didactice și dorința de a veni la școală vor fi afectate, cu costuri pe care tot elevii le vor plăti, acum sau mai târziu. Pentru a determina școlile și liceele să-și creeze aceste mecanisme, Ministerul Educației și inspectoratele școlare au o mare responsabilitate, iar Salvați Copiii își va oferi, fără îndoială, sprijinul metodologic, așa cum am procedat și în cazul celor peste 80 de școli.", a declarat Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv Salvați Copiii România.

Intervenția Salvați Copiii

În anul 2022, în cadrul programului „Școli fără bullying”, Salvați Copiii a organizat sesiuni de informare și pregătire pentru 800 de cadre didactice din 138 de școli pentru aplicarea de metode educaționale bazate pe disciplină pozitivă și implementarea normelor metodologice anti-bullying. În aceste activități de informare și prevenire, au fost implicați 947 de părinți și 5.626 de copii (din care aproape 800 au devenit ambasadori anti-bullying în școlile lor). Astfel, **Salvați Copiii a facilitat constituirea și funcționarea grupului de acțiune anti-bullying în 80 de școli partenere, în alte 58 grupul fiind în curs de constituire (www.scolifarabullying.ro).**

Specialiștii noștri implicați au primit un feedback pozitiv din partea elevilor, dar și din partea cadrelor didactice cu privire la eficiența activităților grupurilor de acțiune anti-bullying în dezvoltarea unui climat educațional armonios, cu condiția ca acestea să fie funcționale și susținute de conducerea școlilor:

- citate elevi - *„Activitățile de prevenire a bullying-ului ne-au ajutat să fim mai buni unii cu alții.”, „Sprijinul primit m-a făcut să înțeleg cum pot să ajut pe cineva care la rândul lui este afectat de bullying.”, „Grupurile te ajută să înțelegi la cine să apelezi în caz de bullying între colegi”.*
- citate părinți - *„Am învățat cum trebuie discutat cu copilul.”, „Programul Școli fără bullying este avantajos deoarece până acum nu s-a discutat de acest subiect, și era necesar.”*
- Citate profesori - *„Ne-a ajutat să îndrumăm elevii să se respecte mai mult, profesorii să fie mai empatici și mai înțelegători, iar în momentul când un elev greșește să nu mai fie pus la zid”, „Mi se pare esențial ca noi, profesorii, să găsim timp pentru a asculta problemele elevilor, variantele lor atunci când se întâmplă diferite evenimente nedorite și apoi să le explicăm cu fermitate, dar respectându-i, de ce e greșit să procedeze în acel fel și ce ar fi putut face.”*

Alte considerații importante

Datele statistice prezentate sunt întărite de concluziile referitoare la România din cadrul Programului pentru evaluarea internațională a elevilor (PISA), care indicau că 35% dintre elevii de 15 ani au fost afectați de fenomenul de bullying cel puțin de câteva ori pe lună (39% în cazul copiilor din mediile defavorizate), performanța lor în procesul de învățare fiind cu 40% mai scăzută, echivalentului efortului de învățare dintr-un an școlar. În privința fenomenului de cyber-bullying, studiul *„Impactul Covid19 asupra copiilor din România”*, realizat de Organizația Salvați Copiii în 2021, a arătat că acesta a fost considerat de către elevii din

ciclurile de învățământ primar, gimnazial și liceal, în proporție de 25,8%, ca fiind unul dintre riscurile importante cu care s-au confruntat pe Internet în perioada pandemieiⁱⁱⁱ.

Toate analizele științifice cu privire la formarea de atitudini și comportamente prosoziale bazate pe prietenie, acceptarea diversității și onestitate față de semenii subliniază importanța prevenției și educației timpurii. În acest sens, **Salvați Copiii a inițiat primul program de prevenire a bullying-ului - Să fim prieteni – Free of Bullying - în mediul preșcolar**, care este construit pe valorile toleranței, respectului, grijii față de celălalt și curajului și care are ca obiective îmbunătățirea abilităților socio-emoționale ale copiilor, dar și a abilităților parentale, respectiv creșterea capacității de implicare a părinților în crearea unui mediu familial pozitiv, precum și a competențelor specialiștilor de gestionare a situațiilor conflictuale dintre copii. Acest program, implementat de mulți ani, cu succes, în majoritatea grădinițelor din Danemarca, a cuprins 25 de grădinițe din mediul urban și rural din București, Călărași, Dâmbovița, Suceava, Timișoara și Buzău, fiind dotate cu 120 de valize cu materiale educaționale și pregătind și consiliind peste 300 de educatori.

CONTEXT

Bullying-ul este un fenomen care apare la nivelul grupurilor de copii și se referă la comportamente variate care umilesc și exclud prin natura lor, sunt repetate sau fac parte dintr-un tipar care se manifestă pentru o perioadă de timp. Cel mai adesea, comportamentele de tip bullying sunt ascunse de ochii adulților și continuă în absența unor măsuri specifice de intervenție. Așadar, bullying-ul are consecințe pentru toată lumea – chiar și pentru aceia care, inițial, nu par implicați. Bullying-ul poate lua forma poreclitului sau a violenței fizice, dar se poate manifesta și mai subtil, prin ignorare, excludere, bârfă, zvonuri despre o persoană și, prin urmare, poate fi dificil de identificat.

Un copil din trei s-a confruntat cu stări de anxietate și a avut nevoie de consiliere și suport psiho-emoțional, procentul crescând la peste 50% în cazul adolescenților, mergând până la consecințe extrem de grave, și anume tentative de suicid. În doar 8,1% dintre cazurile care au apelat la serviciile de consiliere ale psihologilor organizației în 2020 – 2021, diagnosticele au fost independente de contextul pandemic (opozitionism, ADHD/ADD, tulburări de vorbire, intelect liminar sau tulburări de neuro-dezvoltare), arată datele unei anchete realizate de Salvați Copiii România în luna iunie.

Încă din 2016, Salvați Copiii România atrăgea atenția asupra extinderii fenomenului de bullying, dacă nu se iau măsuri complexe pentru reducerea violenței din școli. Primul studiu național cu privire la fenomenul de bullying în școlile românești, lansat de Salvați Copiii în 2016, arăta că:

- 73% dintre elevi au fost martorii unei situații de bullying în mediul școlar;
- 3 din 10 copii sunt excluși în mod constant din grupul de colegi;
- 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea de către colegi;
- 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor.

Pentru mai multe informații, persoana de contact: George Roman, Director Advocacy, email: george.roman@salvaticopiii.ro sau tel: 0722605904.

Despre Organizația Salvați Copiii

De 32 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 2.900.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.

ⁱ Ministerul Educației, 2020. <https://www.edu.ro/norme-metodologice-de-aplicare-legii-%C3%AEmpotriva-violen%C8%9Bei-psihologice-bullying-au-fost-publicate-%C3%AEn>

ⁱⁱ Acesta este unul dintre cele mai ridicate niveluri din Uniunea Europeană (față de media europeană de 21%). OCDE (2017), „Reviews of Evaluation and Assessment in Education” (Revizuirii ale evaluării și analizării în educație), Kitchen, H., et al., România 2017.

ⁱⁱⁱ Alături de utilizarea excesivă a tehnologiei (54,7%), informațiile false (39,5%) și publicarea și distribuirea datelor personale (22,6%). https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/media/Documente/Comunicat-de-presa_Parinte-responsabil-in-era-digitala_SALVATI-COPIII_NEPI_6-APRILIE-2021.pdf